Waarlijk, dit *laatste* is het aangenaamste van het huisbezoek, wanneer er gevonden wordt een ootmoedig, kinderlijk geloof, waar dan ook de opzieners leeren en versterkt worden. Wanneer een eenvoudige broeder of zuster, zoo uit de volheid van het gemoed getuigt van de liefde des Heeren tot hem, of een zuster gehuigt van Gods trekkende genade en het vergund wordt te juichen over de wonderlijke leidingen des Heeren.

Ook hier is weer noodig: Schriftkennis, karakterstudie en menschenkennis.

De zwaarmoedige, de bekommerde, die in haar of zijn sentimenteelheid steeds „in de put" zat, en zich niet kon verblijden, die „geen uitzicht had"; die zich „de groote genade, dat Jezus Christus de wereld met God verzoend had, niet durfde toeëigenen", die voor elk H. Avondmaal in bekommering zit of het heilsfeit wel waar en waarachtig levende werkelijkheid is voor hen persoonlijk is geworden.

Deze broeders en zusters zijn zoo moeilijk te troosten, te steunen of te helpen. Zij blijven altoos en te lang bij zichzelven staan. Noem hen alle beloften Gods, wijs hen op de Bijbelheiligen, wier leven ook niet altoos was een wandelen met God, schilder hen het kleingeloof van Petrus als hij wandelt op de zee, en hoe er toch geloof is, zeg hen, naar luid van den Hebreër brief, dat Jezus Christus gisteren en heden en tot in der eeuwigheid dezelfde is, dat Hij ook hun Zaligmaker wil zijn, wanneer zij zich bereidwillig en schuldbewust voor Hem neerbuigen en Zijn Koningschap erkennen, en ge zult het blijven hooren: ik durf het niet aan te nemen. Daar moet een bijzondere lichtstraal uit Gods Woord over hun ziel vallen, zullen ze, van zichzelf verlost, God niet langer de wet stellen hoe Hij hen tot Zich brengen moet. Zij spreken over de noodzakelijkheid der b e k e e r i n g, en hebben g e l o o f van noode.

Er kunnen ook andere sentimenteele typen gevonden worden. Personen, die leven bij stemmingen. Nu eens op de bergen, dan in de donkerste diepte der mijnen. Zij leven in vrees of hoop, in blijdschap en verrukking of in groote droefheid. Nu eens roemen zij in de genade Gods ook aan hen geopenbaard, en op de vraag hoe het hen geestelijk gaat, antwoorden zij van ganscher harte en volmondig: best. Een paar maanden later klagen zij over donkerte en duisternis; over een verwijdering tusschen God en hun ziel. Over het algemeen, in gezonde dagen, leven zij rustig en tevreden. Zij hebben veelal het heerlijke gevoel: wel, Jezus heeft voor mij voldaan, waarom zou ik mij ongerust maken. De klacht, dat zij niet God dienen als zij schuldig zijn te doen, wordt zelden of nooit vernomen. Zij zijn ijverig in goede werken, altoos vol goeden moed en weten door hun opgewekt humeur rond zich een aangename atmosfeer te scheppen.

Men komt zooveel verschillende karakters tegen, neem bijv. nog maar het „bazige". Bewust of onbewust is het altoos heerschzuchtig, invloed, macht uit te oefenen. Zij oordeelen, hun oordeel is altoos in eigen oog juist. IJverig — onmaspeurlijk waar zij den tijd voor allerlei arbeid vinden. Zitten in tal van vereenigingen en .... meenen dan wel eens het alleen te weten. Voor anderen, minder vlugge loopers, onaangenaam, daar zij zichzelf graag ten voorbeeld stellen. Hoe dezulken te behandelen? Recht op het doel afgaan. Dan worden zij óf boos of — komen tot nadenken. Het eerste is haast altijd zeker. Dan heet het, dat zij verkeerd beoordeeld worden. De groote vraag voor de opzieners is dan wel: is hun arbeid uit liefde voor Christus of zoeken zij zichzelf, zooals we zoo vaak onbroederlijk veronderstellen? Hoe dit weer te weten?

Ook hier dus een zielkundig probleem.

Hier ligt zoo'n ernstige waarschuwing om voorzichtig te zijn. Om de woorden wèl te overwegen, om niet noodeloos te krenken of pijn te doen. De voelhorens van den opziener moeten den weg vinden tastend en zoekend: Het oor moet o zoo scherp luisteren om te ontdekken, welke klank beluisterd mag worden. De omgeving moet worden opgenomen, of in den nauwen familiekring die ijver buitenshuis ontwikkeld gewaardeerd, dan wel anders gezien en beoordeeld wordt. Opgelet dient of er naast den ontwikkelden ijver is: een geduldig luisteren naar, een teedere zorg voor degenen, die in den nauwen, kleinen kring allereerst aanspraak mogen maken en een beroep doen op den persoon zelf, dan wel of de belangen dezer huisgenooten des geloofs verwaarloosd worden voor den arbeid in vereeniging, en buitenshuis.

Er zou nog wel meer te zeggen en te vragen zijn over het zielkundig probleem, dat een opziener heeft te leeren kennen. Maar, wie is in staat alle verschil in karakter en geaardheid weer te geven? En dan — elk kind van God heeft een eigen weg waardoor hij of waarlangs zij, in dit tijdelijk leven, gebracht wordt tot de poort des Hemels.

A. Z. O.

PERS-SCHOUW.

Knap.

Dat is bij ons nog altijd de gelukkoende kwalificatie. We kunnen vaak de ouders niet blijder stemmen dan dat wij zeggen, dat ze een knap kind hebben. 't Spreekt ook vanzelf, scherpheid van verstand en vastheid van gehoeuer zijn zeer hoog te waardeeren gaven van den Schepper. Maar de bezitter daarvan heeft bij het voorrecht, hem geschonken, ook een zware verantwoordelijkheid ontvangen en aan ons de taak, onze leerlingen daarvan te doordringen. Wie goed k a n, m o e t ook goed werk leveren. Daar is volstrekt geen verdienste in. En toch niet waar, hoe vaak beloonen wij met ons puntensteisel niet meer den aanleg dan den ijver. En wie van ons gaat niet eens prat op een knappen leerling. Alsof daar ook maar eenige kunst in stnnd, een knappen jongen wat te leeren!

Waar we meer op moeten gaan letten en waar we onze leerlingen ook meer attent op moeten maken is de vraag, of ze bij hun krachten inspannen. We moeten er naar vragen van maken, die wat kunnen en durven. Ons schoolsteisel geeft nog maar al te veel den indruk, dat we van allen geleerden moeten maken. Aanleg is veel, karakter is meer.

Aldus zeer juist G. M. in „De School met den Bijbel".

G e j o u w.

Charivarius ergert zich in de (groene) „Amsterdammer" aan het jij en jouw, waarmee moderne kinderen hun moderne ouders plegen aan te spreken. Ds Schilder betuigt in de „Geref. Kerkb. voor Gorinchem" hiermee zijn instemming. Doch dan vervolgt hij:

> Maar honderd maal erger dan Charivarius zich ergert, erger ik me over de ergernissen van het allerergste gejouw, dat er kan zijn en er helaas ook is.
>
> Want de afstand tusschen ouder en kind is groot. Maar de afstand tusschen mensch en God is nog veel grooter. En in de verhouding tusschen mensch en God zijn er ook, die het j o u w e n mooi vinden. Dat is, voor menschen, die beter moeten weten, eenvoudig afschuwelijk.
>
> Ik verzoek ieder, hier wel te onderscheiden, wanneer het iemand betreft, die zonder iets af te weten van taalwetten en beleefdheidsvormen, in zijn eenvoudigheid in het gebed jij en jou zegt tot God, dan moet men een ridder zijn zonder liefde, als men zulk een bidder iets kwalijk neemt, zoolang hij niet in liefde onderricht is. Een ouderling in een visschersplaats, wiens consistoriegebed voor den dienstdoenden predikant luidde: „Heere wil jij hem maar aanspouwen in je Zoon", zal van geen mensch verdacht worden van onserbiedigheid of aanstellerij.
>
> Maar —
>
> Er zijn ook andere gevallen, waarin reden tot ergernis te over bestaat.
>
> Ik bedoel in de eerste plaats „gestudeerde" menschen, van wie men dat liefelijke g e j o u w in het gebed ook al hooren moet. Er zijn predikanten, komende van een universiteit, die misschien nooit van hun leven dat je, jij en j o u in het gebed hebben gehoord of gezegd: die het ook nooit hebben beluisterd van eenigen kansel in hun academiestad; en die, zoodra ze terecht gekomen zijn in een „zware" plattelandsgemeente, God ernstig beleedigen en de menschen ernstig vergiftigen. Men zou lust gevoelen, om tot die heeren van de algemeene waarheid: „God laat zich niet bespotten", een speciale toepassing te doen komen in het opschrikkende voorbeeld van Charivarius: „God laat zich niet uitjouwen". Deze heeren, die 7 talen kennen of meer, weten wat in onze taal „je" en „jij" aan familiariteit en gastre gemeenzaamheid wil uitdrukken. M o o t men dan met aan het gebedel om de volksgunst denken, als zij op een manier voor 't eerst van hun leven wel hun stem, maar niet hun hart verheffen tot God?
>
> Ach, over 't hart is 't moeilijk te oordeelen. Maar wanneer men een predikant, die in de Christelijk Gereformeerde Kerk opgegroeid is en — als 't geen artikelachtman is — aan de theologische school van die kerk toch ook iets heeft gedaan aan theologie, zich ziet verlustigen op een kansel van een oud-gereformeerde gemeente; en men hoort hem dan zeggen, gelijk ik het gehoord heb:
>
> — O God, je hebt nog an je verbond gedacht, en je graft ons nog een verwachting;
>
> — Heere, je heb 'n weldaad an me gedaan (door me uit te brengen van de Christelijk gereformeerde kerk naar een oud-gereformeerde gemeente);
>
> dan zou men tot zoo'n man willen zeggen:
>
> — Weet U wel, dat Van Deyssel, als hij iemand „genaait" wil uitschelden, ook jij en jou tegen hem zegt? En weet U wel, dat, afgedacht van 't geniale, U op dien heerlijken, wanneer U — net als hij — o p z e t t e l i j k het vroegere u (dat men toch zeker in de lerarenkamer van de Chr. Geref. School heeft voorgehouden), verlaten hebt, om het o p z e t t e l i j k te veranderen in j u? En zou u ook kunnen zeggen, waarom dat nu in vredesnaam zoo moet?
>
> O ja, men zou zoo'n dominee zijn eigen woorden in 't gezicht willen slingeren: deze zijne woorden:
>
> — O as je 'n blikje in dat Heilige Wezen mag werpen!, of (uit zo'n dankgebed na de preek):
>
> — Ach, 't was maar 't allergebrekkigste wat ie heeft kunnen voortbrengen, want ach, Heere, wat is 'n mensch?
>
> Ja, ja, wat is 'n mensch?
>
> Maar het oud-gereformeerde „volk" vindt 't nu eenmaal mooi zoo; en: wat is 'n mensch, als hij den Maker van hemel en aarde aanspreekt, niet naar eigen inzicht of Gods eisch (zie vr. 121 Cat.), doch naar den valschen smaak van zijn publiek?
>
> Of zullen we ooit 'n p r i n c i p i e e l bezoog krijgen van dezen dominee en zijn vele collega's, ten bewijze, dat ze krachtens eisch van b e g i n s e l met u begonnen en met j o u geëindigd zijn?

* * *

Dit tegenover de gestudeerden.

Maar ook de niet-bestudeerden gaan niet vrij uit.

Ik zou er niet aan denken, de vele oefenaars en voorgangers, de halve en één-kwart-dominee's, die de oud-gereformeerden c.s. rondreizen met hun „preken", lastig te vallen over hun taaltje van platheid en grofheid, als ze niet z e l f hun t a a l - e i s c h e n s t e l d e n, als ze niet zelf als hun principe p r e e k t e n: t e r u g k e e r t o t d e o u d e, e c h t e, P i e t e r K e u l s e, o n v e r v a l s c h t e S t a t e n v e r t a l i n g v a n e e u w e n h e r! Want dit beginsel is hun taalkundig argument voor hun ijzige doemvonnis o v e r o n s, doch keert zich inzake deze uitjouwerij en meer t e g e n h u n z e l f.

Nietwaar, de o u d e S t a t e n v e r t a l i n g mag bij die menschen geen haar veranderd worden. Het moet alles zoo oud, zoo onveranderd mogelijk blijven. De dominee leest z'n tekst opzettelijk niet in het nederlandsch van 1922, doch in dat van zestienhonderd zooveel! Zelfs als hij een a a n h a l i n g van een bijbeltekst zegt in de preek (dat gebeurt nogal eens), is 't meestal in 't oud-nederlandsch: „haer" inplaats van „hun" (er zijn veel banden tot h a r e n dood toe); Adam ende zijn w ij f; zij naderden zich; opdat zij niet e e n wankelen; enz. En dat dit een b e w u s t e gewoonte is, blijkt uit de g e d r u k t e preeken, die uit dezen kring komen, ten overvloede.

Maar hoe moet het dan niet treffen, dat in dezelfde groep, die met hand en tand aan het oude nederlandsch van de Statenvertaling vasthoudt, tegelijk op iemen gaasd wordt, die in het prachtig nederlandsch van den Statenbijbel eenvoudig onbestaanbaar zijn? Onlangs preekte in een oud-gereformeerde gemeente iemand, wiens taaltje een wonderbaar mengelmoes was van overdreven deftigheid en grofheid. Deftigheid zeg ik: hij zou preeken t o t d e n v o l k e: het is bekend o n d e r d e n v o l k e; zelfs maakte hij 't zoo mooi, dat hij sprak over „den bruidegom Christi" (d.w.z. van Christus), en bewaarde, dat het vrije, souvereine evangelie ook al uitgedrukt lag in de rokken en vellen van Adam en Eva. Maar tegenover deze getrouwe of krukkerige nabootsing van het oude statenvertalingnederlandsch stonden gemeenzaamheden als: „Hoere, je Godsgenaderingen geef je-ons; je-n-eenigen, eenigen, drieëneenen en noont naar waarde genoeg volpreizen naam; tot roem van je-n-eenige deugden; maak ons n voorwerpje van je genade". Om van de rest: schepseltjes; soevereintje; menseltjes; volkje; wat van den hemel daalt, dat zijn geen misschientjes; zieltje; vat je wel: 'r wordt met Kristes gespeeld tegenwoordig as of 't een speelgoedje was, as of ieder d'r maar an komme moch; d'r zij met één zondetje passeren; nu maar te zwijgen.

Men zou tot zulke predikers (deze man had zelfs twee werelddeelen besproken) willen zeggen: als u met de taal der oude statenovervetters zooveel ophout, z e g d a n n o o i t w e e r j e, j ij, j o u w t o t G o d! Zeg het zelfs niet tegen de g e m e e n t e (b.v. menschjes, je denkt naar de verdoemenis; historisch!) Laat God het niet zeggen tot de menschen (b.v. Abraham, nou weet ik, dat je me niks onthouden heb, zegt God tot Abraham bij Izaks offer, volgens hovengenoemden preekheer). Want in uw oude statenvertaling staat n i e t é é n k e e r j e, j ij, j o u w.

Waarlijk, als in al die dingen, die notabene kenmerkjes heeten van zuiverheid, niet oorendienst is, dan kan „mijn menschelijk verstandje" er niet bij. Zoolang de oud-gereformeerde kerktaal zóó spreken zal, zoolang zal dit „g e j o u w", behalve voor leelijke grofheid, ons ook voor 'n merkwaardige curiositeit en tegenstrijdigheid en het gebied der liturgische taal plaatsen.

En als iemand meent, dat we door van deze dingen te r a p p e n, spijkers op laag water zoeken, dan is hij ver van de waarheid af. Ik spreek over die dingen omdat ik, die ook geroepen ben na te denken over de breuk onder de Gereformeerden en de mogelijkheid tot hereeniging, uit dergelijke uitwendigheden een muffen geest meen te ruiken van opzettelijke, gewilde, opgegeschroefde onnatuurlijkheid, die, naar het onbewust erkende beginsel, dat de uitersten elkaar raken, moet gelden als geestelijkheid; en die dan pronken moet tegenover onze natuurlijkheid en eerbiedigheid, waarvoor dan vanzelf volgens dezen redeneergang geen andere naam past dan geestloosheid. Kleinigheden spreken 't meest. Dit g e j o u w der oud-gereformeerden i s een o n t a a r d e l i j k verschijnsel. Want zoo vaak ze j o u zeggen tot God, zeggen ze meteen: O God, ik dank je, dat ik niet hen als die lichte menschen, die zoo op de vormen staan. En ieder, die zich bezighoudt met het vraagstuk van de geaardheid der gereformeerden, zal dan wel doen, als hij ook aan de taal de geesten proeft.

Want als deze lieden ons naar een nieuwe bijbelvertaling hooren zoeken, dan zijn zij met hun zeventiende-eeuwschen bijbel klaar voor het gebaar van: ik dank, dat ik niet ben als dezen! En toch — wat geven ze, in al hun g e j o u w, om die Statenvertaling? Ze hebben er in hun preeken geen schaduw van bewaard. Zoo wordt het kleine, zoo wordt ook dat kleine voornaamwoordje: je, jij, jou, bewijs van het groote, het verschrikkelijke den onwil tot vereeniging, de weigering om te zijn als een ander, de begeerte om aan het geschetter over andere g e d a c h t e n en b e g i n s e l e n een glimp van waarschijnlijkheid te geven door andere v o r m e n en uiterlijkheden.

Ongezouten.

Maar waar.

Helaas!

HEPP.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

T w e e t a l t e:

Marrum, O. N. Oosterhof te Borger en S. v. Dijken te Zweeloo.

B e r o e p e n t e:

Arum, R. Middelveld te Hoogkerk.
Bergentheim, G. H. Dijkstra te Lioessens.
Geest, J. H. Kroeze, cand. te Middelburg.
Giessen-Oudekerk, P. Jukkenekke te Epe.
Kornhorn, E. H. Woldring, cand. te Groningen.
Pieterburen, J. H. Kroeze, cand. te Middelburg.
Ter Aar, J. Dekker, Hz., te Ambt-Vollenhove.
Vianen, P. Deddens te Brielle.
Wons, E. H. Woldring, cand. te Groningen.
Wijckel en Balk, H. Steen, cand. te Anjum.

A a n g e n o m e n n a a r:

Dalfsen, J. Boekstra te Ten Post.

B e d a n k t v o o r:

Anjum, A. C. Heij te Kondekerke.
Gieterbrug, J. Boekstra te Ten Post.
Middelburg, J. Wijminga te Drouwen.
Naarden, Herm. Knoop te Schouwerzijl.
Nijemirdum, D. B. v. d. Meulen te Oostermeer.
Tholen, B. Meijer te Ierseke.
Utrechtsche, K. Winkelman te Eindhoven.

A f s c h e i d v a n:

Naarden: G. H. de Jonge. Tekst Efeze 3:17a.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

B e r o e p e n t e:

Asten, Th. J. H. Israël te Wadenoijen.
Beek (L.), S. de Vries, O.-I. pred. met verlof.
Helder, A. Fetter, em. pred. te 's-Gravenhage.
Ierseke, G. Th. van Beusekom te Oehten.
Leimuiden, G. J. v. d. Flier Jr. te Ommeren.
Leusden, M. B. Verkerk te Gouderak.
St. Annaland, A. M. den Oudsten te Dantzicht.
Stephorst, P. Zandt te Delft.
Zevenbergen, H. van Wessel te Weesp.

A a n g e n o m e n n a a r:

Helder, A. Fetter, em. pred. te 's-Gravenhage.
Kampen, A. van der Kooy te Schoonrewoerd.

B e d a n k t v o o r:

Goudriaan-Ottoland, G. Eukelaar te Wierden.
Oosterwolde (G.), L. Kievit te Lunteren.
Ouderkerk a. d. IJssel, D. E. J. Hupkes te Wanswerd.
Polsbroek, C. Vlaanblom te Oud-Beijerland.
Rijnsburgerkerk, G. A. Pott te Oud-Beijerland.
West-Terschelling, M. E. van der Veen, cand. te Leiden.
Zuidoorn, P. Kuylman te Houten.

A f s c h e i d v a n:

Oosterwierum, A. W. de Vries. Tekst Hebr. 13:8.
Witmarsum, P. G. Vlieg. Tekst Gen. 12:1.

I n t r e d e t e:

Grijpskerke (Z.), J. F. Ossewaarde. Tekst Rom. 1:16.
Ommeren, Th. A. Hoen. Tekst Lucas 4:18—19.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

T w e e t a l t e:

Sliedrecht, M. Hofman te Rijssen en H. A. Minderman te Dirksland.